A°. 1828. N°. 79.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 3 Julij.

FRANKFORT, den 29. Junij.

Volgens berigten van Moldavie, bestond het Turksche korps, dat den 8. Junij de Russen den overtogt over den Donau wilde beletten, uit 6000 man geregelde troepen. Zij boden hardnekkigen weerstand; doch werden ten laatste genoodzaakt de vlugt te nemen, gelijk reeds uit de Russische legerberigten bekend is. Terwijl de Russische hoofdmagt naar Babadagh is getrokken, heeft eene afdeeling den weg naar Matschin genomen, om de vesting Braila, welke van daar levensmiddelen en versche troepen kon bekomen, buiten gemeenschap met den regteroever van den Donau te stellen. De hoofdmagt schijnt tot Schumla te zullen voortrukken, waar men meent, dat de Turken een leger verzameld hebben. Een korps van ongeveer 20,000 man zal zich, denkt men, in bezit van Varna stellen, en, onder medewerking van het Russische eskader in de Zwarte Zee, langs de kusten op Konstantinopel aanrukken. Alle vestingen, in den rug der Russische armee, zullen door bijzondere afdeelingen in 't oog gehouden worden.

BERLYN, den 28. Junij.

De dagbladen deelen de volgende kabinets-order des Konings mede:

« Ik heb met klimmend ongenoegen opgemerkt, dat de tweegevechten in het leger eerder toe- dan afnemen. In de laatste jaren zijn er verscheiden slagtoffers van het vooroordeel, deels om ellendige kleinigheden, gevallen; veelbelovende officieren werden daardoor aan het leger ontrukt en huisgezinnen in rouw en kommer gedompeld. — Het leven van eenen officier is den troon en het vaderland gewijd, en hij, die hetzelve om een gering geschil op het spel zet, toont dat hij geen besef heeft van zijne verhevene bestemming en den juisten stand niet weet te houden, die op zedelijkheid en waar gevoel van eer gegrond is.

Ik verlang van het korps officieren, dat zij door een wederkeerig toezigt op het gedrag van hunne kameraden, onbetamelijke bejegeningen te keer gaan, en geschillen, op eene gepaste wijze, door teregtwijzing van partijen bijleggen, en des noods ook gebruik maken van de bevoegdheid, hun bij mijne verordening van den 15. Februrij 1821, betrekkelijk de eergerigten, verleend, om schuldigen voor dezen regterstoel te roepen. Een korps officieren, hetwelk, door doelmatige behandeling van zoodanige zaken van eer, het tweegevecht verbant, zal aanspraak op mijne welwillendheid verwerven, en bewijs leveren, dat een geest van ware eer bij hetzelve huisvest. Ik maak het dienvolgens ook den hoofd-officieren bijzonder ten pligt, door waakzaamheid en onderrigting, dit vooroordeel tegen te gaan. Wie aan hunne waarschuwingen geen gehoor geeft, of zelfs zijne tegenpartij op pistolen eischt, dien zal ik aan de gestrengheid der wetten overgeven, en zonder eenige verschooning zal hij behandeld worden, die door opzettelijke schending der welvoegelijkheid of grove beleediging, aanleiding tot tweegevecht geeft.

Ik geef u in last, dit aan de officieren van het leger bekend te maken, met bijvoeging, dat ik van hunne gevoelens vertrouw, dat zij den welverworven krijgsroem der armee, door het verbannen van verouderde vooroordeelen en hoogere zedelijke volmaking, zullen trachten te vermeerderen.

Berlijn, den 13. Junij 1828.

(get.) FREDERIK WILLEM.

Aan den minister van oorlog, den generaal der infanterie *von Hake*.

PARYS, den 28. Junij.

Bij artikel 7 der jongste koninklijke ordonnantie omtrent de geestelijke scholen is bepaald, dat deze gestichten voortaan jaarlijks uit de schatkist zullen ontvangen eenen onderstand van 1,200,000 franken, ten einde in die scholen 8000 halve beurzen, van 150 fr. elk, te vestigen. Vroeger moesten de geestelijke scholen van liefdegiften bestaan. Deze verminderden van tijd tot tijd, en, om staande te blijven, moesten dan leerlingen opgenomen worden, die zich niet aan den geestelijken stand toewijdden. Nu de wetten des rijks zullen uitgevoerd worden, het bestuur der geestelijke scholen niet langer zal blijven in handen eener niet gewettigde monniken-orde, het getal kweekelingen bepaald zal wezen, naarmate der behoeften van de kerk; is het noodzakelijk, van 's lands wege ook behoorlijk te zorgen voor de instandhouding der toekomstige scholen. Dit was ook de eenparige wensch der commissie, welke de Koning benoemd had, om den staat der bedoelde scholen te onderzoeken. Op dien grond, heeft de minister van financien, in de zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren, een ontwerp van wet aangeboden, ten einde aan den minister van eeredienst voor het jaar 1829 een buitengewoon crediet van 1,200,000 franken te verleenen, ter betaling van de voormelde 8000 beurzen.

— In de ministeriele bladen vindt men geene aanmerkingen, betrekkelijk het voorstel van den heer *Labbeij de Pompières*, om de vorige ministers in staat van beschuldiging te stellen. Bij onderscheidene vroegere gelegenheden heeft men intusschen kunnen bespeuren, dat de tegenwoordige ministers het daarhenen trachtten te rigten, dat hunne voorgangers zoo veel mogelijk gespaard wierden. Het schijnt dus wel, dat er in den laatsten tijd iets gebeurd is, waardoor de tegenwoordige ministers in eene andere stemming zijn gebragt. Sommigen willen, dat de dreigende houding, welke de vorige ministers meer en meer aannamen, daarvan de oorzaak is; anderen schrijven het meer bijzonder toe aan de vereeniging van onderscheidene aartsbisschoppen en bisschoppen te Parijs, die de regten der hooge geestelijkheid wilden voorstaan, en misschien wel met overleg van den gewezen minister *de Villèle* en de zijnen, werkzaam waren om het tegenwoordige ministerie omver te werpen.

— De kamer der afgevaardigden de rekening der staatsuitgaven van 1826 aangenomen hebbende, blijft haar alleen nog ter afdoening over de staatsbegrooting van 1829, waarna de sessie van dit jaar spoedig zal worden gesloten. Hoezeer de commissie tot onderzoek der aanklagte tegen de vorige ministers reeds werkzaam is, zal zij met haar rapport niet vóór de sluiting der sessie kunnen gereed zijn, en hetzelve zal dus waarschijnlijk eerst in de volgende sessie uitgebragt worden. In de kamer der afgevaardigden is de beraadslaging over de staatsuitgaven van 1829 begonnen. De heer *C. Dupin* heeft in de zitting van gisteren de vruchten der nieuwe kamer opgesomd; zij zijn: een nationaal ministerie; eendragt tusschen den monarch en het volk; gunstige uitzigten voor de toekomst; geen teruggang meer; gewenschte bepalingen op het stuk der verkiezingen (de wet daaromtrent is met eene aanzienlijke meerderheid in de kamer der pairs aangenomen); onafhankelijke vierscharen voor de regten der kiezers; geen willekeur meer bij de uitlegging der wetten, doordien de eindelijke uitspraak daarover aan den wetgever zal staan; voorzieningen tegen het misbruik der conflicten; eene waarlijk vrije drukpers, met den vereischten waarborg tegen misbruik; minder belemmering van het lager onderwijs, zoodanig, dat geene leerwijze meer zal buitengesloten worden, waardoor de arme in den lande gemakkelijk onderrigt kan bekomen; maatregelen tegen de Jezuiten-Scholen; en eindelijk een regterlijk onderzoek naar het gedrag der vorige ministers, waardoor aan de ministeriele verantwoordelijkheid in 't algemeen meer klem zal worden bijgezet.

— De heer *Duris-Dufresne* heeft, in eene zitting van de kamer der afgevaardigden, welke met geslotene deuren is gehouden, een voorstel gedaan, ten einde er een eerbiedig adres aan den Koning worde ingediend, opdat het Hoogstdenzelven moge behagen, een ontwerp van wet voor te stellen, dat de leden der departementale raden voortaan door de arrondissements-kiesvergaderingen zullen benoemd worden. — De heer *Jacquinot de Pampelune* heeft een voorstel gedaan, ten einde de wetgeving op het stuk van den lijfsdwang moge verbeterd worden.

— Volgens berigten uit Madrid, van den 16. dezer, zou er weder een observatie-leger naar de Portugeesche grenzen gezonden worden. Waartoe dit leger moest dienen, of om don *Miguel* te ondersteunen, of om Spanje tegen vijandelijke invallen van Portugeesche opstandelingen te beschutten, wist men niet. — Van den stand van zaken in Portugal verneemt men niets naders. De zoogenaamde priester-partij in Frankrijk voorspelt aan don *Miguel* de overwinning. Zij verheugt zich zeer, dat het Engelsche gouvernement goed gevonden heeft, om een besluit van dezen prins te eerbiedigen, waarbij Oporto in staat van blokade wordt verklaard.

's GRAVENHAGE, den 29. Junij.

Heden is een officier van Z. M. schip *Kortenaar* hier aangekomen, welke dien bodem op de hoogte van Noordwijk had verlaten. Men kan dus morgen berigten van Java, tot het begin van Maart, te gemoet zien.

Intusschen zijn ook heden, met *de Natalie*, tijdingen van daar ontvangen, tot den 5. Februarij, die gunstig luiden. De generaal-majoor *Holsman* was met zijne onderscheidene colonnes te Radjak Wessie aangekomen, en had het geheele district Rembang reeds van muitelingen gezuiverd. In de meer westelijke landen was de staat van zaken even voordeelig. In Banjoemaas, Poerwokerto, Soekaradja, Romo en Probolingo heerschte eene volkomen rust, en de bevolking was alom met ijver bezig hare rijstvelden te beploegen.

Door den resident van Kadoe had men het berigt gekregen, dat de muitelingen aan de grenzen van Bageleen, op den 19. Januarij onderling waren slaags gemeest, bij welke gelegenheid een der opperhoofden zoude gesneuveld zijn. Ook in de Kadoe heerschte volkomene rust.

De Bataviasche couranten, welke bij deze gelegenheid ontvangen zijn, loopen tot den 2. Februarij. Dezelve bevestigen bovenstaande gunstige berigten. Men vindt in dezelve een rapport van den luitenant-gouverneur-generaal aan Z. Exc. den commissaris-generaal, tot geleide strekkende van een rapport aan den luitenant-generaal *van Geen*, gedagteekend den 24. Januarij, waarin onderscheidene bijzonderheden wegens gevechten, in December en Januarij geleverd, voorkomen. Voorts vindt men in genoemde couranten eene oproeping van alle militaire en civile passagiers, aan dewelke, bij onderscheidene gouvernements besluiten, een vrije overtogt naar Nederland vergund is, om zich, binnen een bepaalden tijd, aan boord van de *Kortenaar* te begeven. Men mag derhalve verwachten, dat onderscheidene zoodanige personen zich op dat schip bevinden.

ARNHEM, den 2. Julij.

Omtrent het gevecht, dat den 9. Junij tusschen de Russische en Turksche Scheepsmagt bij Braila heeft plaats gehad, worden de volgende nadere berigten gegeven: « Het Turksche admiraalschip, benevens 4 sloepen en 7 brikken werden genomen, en de overige schepen vernield. Op de 12 veroverde schepen zijn 200 man krijgsgevangen gemaakt. De kapudan-pacha bevond zich tijdens den aanval te Braila, en moest daar de vernieling zijner vloot aanschouwen. Op zijn schip zijn zeer belangrijke papieren gevonden, onder anderen afschriften van zijne berigten aan den seraskier over de volslagene demoralisatie van zijne troepen en die van de meeste vestingen. De Russische flottille heeft zich hierop hooger op, naar Matschin toe, voor anker gelegd, om de gemeenschap tusschen deze plaats en Braila af te snijden en alle verbinding der vesting met den regter oever van den Donau te beletten.»

Te Weenen waren den 22. Junij handelsberigten uit Hermanstad ontvangen, volgens welke Braila den 15. of 16. dier maand in handen der Russen zou gevallen zijn. Giurgewo, dat door een korps van den generaal *Roth* ingesloten is, bood nog hevigen weerstand; deze plaats kon uit Rustschuk krijgsbehoeften en versterking bekomen. Volgens dezelfde berigten, zouden de Turken bij Widdin een ligt korps over den Donau gezonden, en de Russische voorposten bij Calafati, waar de uiterste regter vleugel van den generaal *Roth* staat, aangevallen hebben; doch, na een kort gevecht, genoodzaakt zijn geworden, om de vlugt te nemen en over de rivier terug te trekken. De Turken zouden bij deze gelegenheid veel volk verloren hebben; doch ook aan zijde der Russen zou het verlies niet onaanzienlijk wezen. Alle deze tijdingen hebben bevestiging noodig.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 2. Julij 1298 werd Keizer ADOLF VAN NASSAU, om zijne misdaden, onttroond.

Den 2. dito 1724 zag de wijdberoemde Duitsche dichter F. G. KLOPSTOCK, te *Quedlinburg*, het eerste levenslicht.

Den 3. dito 1428 werd het verdrag te *Delft* geteekend, waarbij JACOBA VAN BEIJEREN de regering van *Holland* aan haren oom, JAN VAN BRABAND, overgaf, beloofde, zich, zonder zijne toestemming, niet in den echt te zullen begeven en FILIPS VAN BOURGONDIE voor *Ruwaard* erkende, zich met den blooten naam van gravin vergenoegende.

Den 3. dito 1566 werd er een zeer streng plakaat tegen de reformatie uitgevaardigd.

Den 3. dito 1778 overleed de beroemde Fransche wijsgeer JEAN JACQUES ROUSSEAU.

ARNHEM, den 3. Julij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 2. Julij 2 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 5 D. gevallen o D

Den 3. dito 2 El 2 Palm 5 Duim; gewassen o D. gevallen o D

Heden overleed, in den ouderdom van circa 62 jaren, *ANNA ARNOLDA CLEE*, hartelijk geliefde Echtgenoote van

AMSTERDAM, den 28. Junij 1828. THOMAS VAN OLIVIER.

Heden overleed, tot onze groote droefheid, ons jongste Kindje, oud ruim elf maanden.

ARNHEM, den 29. Junij 1828.

W. GUERIN, *Ritmeester.*

A. M. GUERIN, Geb. VAN ERMEL.

Ons teeder geliefd jongste Zoontje, *WILHELMUS ANTONIUS*, is heden, in den jeugdigen leeftijd van bijna vijf jaren, aan waterzucht en de gevolgen eener klierziekte, tot onze bittere droefheid overleden.

HUIZE PLOEN, bij ARNHEM, den 30. Junij

J. F. KLEIN,

E. KLEIN, Geb. FISCHER.

PROVINCIE GELDERLAND.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den negenden Julij aanstaande, des middags te twaalf ure, zal, op het Raadhuis te *Hattem*, worden overgegaan tot de openbare aanbesteding:

1°. Van vier HOUTEN DUIKERS, onder het nieuwe kanaal van *Apeldoorn* naar den *Yssel* en door de wederzijdsche [illegible]

2°. Het maken: *a.* van eene BESCHOEIDE HAVENKOM, aan het einde van het kanaal; *b.* van vier AANLEGPLAATSEN, *c.* van drie DUIKERS; *d.* van eene SLUITING; *e.* van eenen OVERHAAL.

3°. Het bouwen van vijf SLUISWACHTERS-WONINGEN.

De Bestekken en de voorwaarden, waarop de aanbesteding dezer werken geschiedt, zal, boven en behalve op het Gouvernementshuis te *Arnhem*, ter lezing liggen te *Zutphen* in den *Hollandschen Tuin*, te *Apeldoorn* in den *Moriaan*, te *Hattem* op het Raadhuis, te *Lobith* bij JANSEN, te *Lent* bij de Weduwe CRYNEN.

Nadere informatien zullen te bekomen zijn bij den Bouwmeester, opzigter der Koninklijke Paleizen in de Noordelijke Provincien, den Heer HEBBERSEN, op het *Loo*.

Arnhem, den 24. Junij 1828.

De Gouverneur der Provincie *Gelderland*,

VAN HEECKEREN VAN KELL.

De PROVINCIALE COMMISSIE VAN GENEESKUNDIG ONDERZOEK EN TOEVOORZIGT IN *GELDERLAND*, maakt door deze bekend, dat hare gewone Vergadering zal aanvangen op Dingsdag den 29. Julij aanstaande.

Zij, die verlangen geëxamineerd te worden, worden verzocht vóór den 22. dier maand zich daartoe aan te melden en de noodige bewijsstukken in te zenden.

Arnhem, den 23. Junij 1827.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
C. B. TILANUS,
Secretaris.

De ONTVANGER der DOMEINEN te *HARDERWYK*, is voornemens, als daartoe geautoriseerd door de *Algemeene Nederlandsche Maatschappij ter begunstiging van de Volksvlijt* te *Brussel*, in het openbaar te Verpachten: de TIENDEN over den oogst van den jare 1828. Als

Aan 't Hul onder Nunspeet.

Bij *F. HERMANUSSEN*, op Maandag den 14. Julij.

Te Putten.

Bij *F. FRANSEN*, in *de Roskam*, op Dingsdag den 15. Julij.

Te Barneveld.

Bij *W. SCHIMMEL*, in *de Roskam*, op Donderdag den 17. Julij.

Te Harderwijk.

Bij Mejufvrouw de Wed. *L. GELDERMAN*, in het *Wapen van Zutphen*, op Zaturdag den 19. Julij.

Te Apeldoorn.

In het Gemeentehuis, op Maandag den 21. Julij.

Te Voorst.

Bij *NOESINK*, in *de Gietelsche Brouwerij*, op Dingsdag den 22. Julij 1828.

Op alle welke plaatsen de Conditien ter lezing liggen, en de Verpachtingen des voormiddags ten tien ure zullen beginnen.

De Ontvanger voornoemd,
VAN BROECKHUISEN.

Namens de ALGEMEENE NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ TER BEGUNSTIGING VAN DE VOLKSVLYT te *BRUSSEL*, zal op Zaturdag den 12. Julij 1828, voordemiddags om 10 uren, ten huize van den Kastelein *G. ALBERS* te *Huissen*, worden overgegaan tot den publieken verkoop van het GEWAS der TIENDEN, onder *Huissen* en *Malburgen* gelegen.

En op denzelfden dag, des nademiddags om drie uren, ten huize van den Kastelein *R. ALBERS*, te *Elst*, het GEWAS der TIENDEN, gelegen onder *Elst*, *Ressen*, *Bemmel*, *Valburg*, *Herveld*, *Andelst*, *Dodewaerd*, *Randwijk* enz., algemeen bekend onder den naam van *Dom- en Bredelaarsche Tienden.*

Het extra Rentgevende ADELYK LANDGOED *MATHENA*, gelegen in de Provincie *Gelderland*, Arondissement *Arnhem*, wegens deszelfs aangename ligging in eene der vruchtbaarste landstreken van die Provincie, te regt bekend, zal, krachtens autorisatie van Z. M. den Koning der Nederlanden, van den 28. Januarij 1828, op nader te bepalen tijd en plaats, binnen de stad *Arnhem*, VERLOOT worden, ten overstaan van de binnen *Arnhem* residerende Heeren Notarissen Mr. *GERARD VAN ECK* en *ALBERT JAMES NICOLSON GODEFROY*. De LOTEN zullen in alle Provincien des Rijks verkrijgbaar worden gesteld, en worden de gegadigden voorloopig verzocht, om zich, ter verkrijging derzelve aan te melden ten Kantore van den Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH*, residerende te *Arnhem* in de Koningstraat, als van wege Zijne Majesteit benoemd tot Kassier der Verloting.

Arnhem, den 1. Julij 1828.

VAN HUGENPOTH,
Notaris.

Op Donderdagen den 24. Julij en 7 Augustus 1828, telkens des namiddags om 4 uren, zal in het Logement *het Kromhout*, te *Brummen*, in massa en perceelen publiek bij inzet en toeslag geveild en verkocht worden:

1. Het BUITENGOED *SPAANSCHWEERD* genaamd, bestaande in een, voor weinig jaren, nieuw opgebouwd HEERENHUIS, voorzien van 9 zoo BENEDEN- als BOVENKAMERS, DIENSTBODEN-, MANGEL- en PROVISIEKAMERS, ruime ZOLDER, KEUKEN, KELDERS, WASCHHUIS en verdere GEMAKKEN, KOETSHUIS en STALLING voor 4 Paarden en verscheiden Koeijen, spatieuse TUINEN en BOOMGAARD met exquise weldragende VRUCHTBOOMEN, aangelegen BOSCH met vrolijke Wandelwegen, te zamen groot ongeveer 3 Bunders, alles naar den nieuwsten smaak aangelegd, en zeer aangenaam aan het dorp *Brummen*, nabij den straatweg van *Arnhem* op *Zutphen* gelegen, een ruim uitzigt hebbende over de Uiterwaarden en de rivier den *Yssel*.
2. Eene UITERWAARDSWEIDE, groot 4 Bunders.
3. Een kamp BOUWLAND, insgelijks groot 4 Bunders, beide naast het voorschreven Buitengoed gelegen.

De kooper zal, des begerende, tegen eene billijke tauxatie het moderne Meublement van voorschreven Huis kunnen overnemen, en, zulks verlangende, de helft van den koopprijs, tegen 4 perCent in het gekochte kunnen gevestigd houden.

Informatien omtrent de Veil-Conditien als anderzins, zijn te bekomen ten kantore van den Notaris *DE KRUYFF*, te *Brummen*; brieven franco.

Op Dingsdagen den 15. en 22. Julij 1828, zal in de Herberg *den Bok*, te *Hall*, onder *Brummen*, publiek geveild en verkocht worden:

1. Eene BOUWHOEVE, het *groote Hof te Hall* genaamd, bestaande in eene weldoortimmerde BOUWMANSWONING, met ACHTERHUIS, SCHUUR, KOORNBERG, HOF, BOOMGAARD, BOUW-, WEI- en BOSCHGROND, te zamen groot 13 Bunders.
2. Een jaarlijksch inkomen van 3, 6, 1, 5 Maatjes ROG en 2225 Maatjes BOEKWEIT, gaande uit Bouwhoeven onder *Hall* in *Eerbeek* gelegen. En
3. Een voor weinige jaren nieuw gebouwde DAGLOONERS-WONING, met HOF en ongeveer 1 Bunder en 21 Roeden BOUWLAND, bij No. 1, gelegen.

Informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris *DE KRUYFF*, te *Brummen*, bij wien de Veil-Conditien in tijds voor een ieder ter lezing zullen liggen. Brieven franco.

Op den 16. Julij 1828, voormiddags om 11 uren, bij *T. MEIJER*, te *Vorden*, zal publiek verpacht worden, de *Oude Hengelsche* KOREN-MOLEN, en het ERVE *Lenderink*, en wel te zamen of ieder afzonderlijk, om met Februarij eerstkomende te aanvaarden.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.